

Vývoj a tvorba informačných zdrojov z problematiky biodiverzity

Development and creation of information resources on biological diversity

Mgr. Bellérová Beáta

Slovenská poľnohospodárska knižnica, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Abstract: Communication of information concerned to the project „Preservation and protection of old and county (regional) varieties in Slovakia“ with emphasis to electronic resources has been solved. Collection of printed documents, being built for some years, has been expanded to modern hybrid environment. Specialized e-documents and databases have been made accessible for a wide range of users. Database of researcher's publication activities, in some cases filled in full text, has been built with respect to the standards for the publication activities registration. The project documentation is completely accessible via web pages. Both, the hybrid library and the publication activities database serve as the basis for retrievals.

Key words: specialized library collection, hybrid libraries, electronic catalogues, Internet, HTML documents, electronic information resources, publishing activities, bibliographic databases, electronic publishing, e-publishing, fulltext publishing

3. Riešiteľský kolektív

Mgr. Beáta Bellérová - Slovenská poľnohospodárska knižnica, Mgr. Slavomíra Jakubcová – Slovenská poľnohospodárska knižnica, PhDr. Ľubica Jedličková – Slovenská poľnohospodárska knižnica, Katarína Šimončíková – Slovenská poľnohospodárska knižnica

4. Ciele vecnej etapy

V predchádzajúcom období sústredili riešitelia pozornosť na vytvorenie určitého modelu informačnej základne z problematiky biologickej diverzity a jej ochrany, genetických zdrojov rastlín a v širšom rámci genetiky a šľachtenia rastlín. Táto informačná základňa by mohla saturať tak potreby vedeckého výskumu v rámci riešeného projektu, ako aj otvoriť informačný priestor pre okruh záujemcov medzi laickou verejnosťou. Celý model vyrastá z elektronizácie informačného prostredia a z využívania širokého spektra možností, ktoré poskytuje sieťové prostredie internetu. Informačný boom, ktorý priniesol internet znamená aj určitý informačný chaos a tak aj v tomto konkrétnom prípade riešená problematika zahŕňala metódy informačného manažmentu a cielenej selekcie informačných zdrojov. Vychádzajúc z takto modelovaných východísk boli koncipované tieto základné ciele pre rok 2002:

- 4.1 aktualizácia webovej informačnej stránky projektu,
- 4.2 dobudovanie špecializovanej knižnice biodiverzity do podoby moderného hybridného informačného prostredia, ktoré spája tradičné dokumenty s dokumentami elektronickými,
- 4.3 priebežná aktualizácia elektronického katalógu knižnice, spracovanie elektronických dokumentov do tohoto katalógu,
- 4.4 vytvorenie elektronickej databázy publikačnej činnosti riešiteľov projektu, ktorá bude zohľadňovať štandardy platné pre evidenciu publikačnej činnosti na Slovensku (typológia dokumentov podľa Akreditačnej komisie SR a agentúry VEGA),
- 4.5 priebežná doplnková konverzia záznamov z elektronického katalógu do web katalógu špecializovanej knižnice biodiverzity.

5. Dosiahnuté výsledky

Internetová stránka (<http://www.slpk.sk/eldo/vtp/projekt.htm>), na ktorej sú prezentované výsledky riešenia vedecko-technického projektu a ktorá je zároveň priestorom pre širšiu komunikáciu informácií z problematiky biologickej diverzity a ďalších súvisiacich oblastí, bola doplnená a aktualizovaná v súlade s prechodom na inovované metodiky, pozmenenú štruktúru (problematika riešená pôvodne na úrovni 30 vecných etáp je rozčlenená na 9 čiastkových úloh s určitým okruhom vecných etáp) a prezentáciu výsledkov dosiahnutých v rokoch 1998-2001. Na základe podkladov od jednotlivých riešiteľov je na web stránke prezentované aktuálne členenie s popisom jednotlivých vecných etáp (riešitelia, ciele, úlohy...) v podobe hypertextov. Doplnená bola aj časť „Publikačná činnosť“, pričom v niektorých prípadoch je záznam do úrovne abstraktu alebo plného textu. Plno textovo je na stránke publikovaná elektronická verzia zborníka „Záchrana ohrozeného genofondu starých a krajových odrôd z rastlinných druhov na Slovensku“ (texty sú vo formáte DOC a PDF). Doplnenia a zmeny sú aj v časti „Špecializovaná knižnica biodiverzity“, najmä o plné texty legislatívnych dokumentov, ktoré boli publikované v Zbierke zákonov SR a riešia predmetnú problematiku.

Integrálnou súčasťou špecializovanej zbierky dokumentov sa stali elektronické dokumenty. Do katalógu sa spracovali publikácie na CD-ROM nosičoch, ako aj videokazety. Špecifické v prípade videokaziet je to, že sa súčasťou fondu sú nielen tituly získané kúpou alebo darom, ale aj videokazety, ktoré vznikajú v priebehu priamej výskumnej činnosti a tvoria tak jej dokumentáciu. Záznamy z elektronického katalógu v prostredí micro CDS/ISIS sa priebežne konvertujú do web katalógu knižnice.

Súčasťou komunikácie odborných informácií a súčasťou hodnotenia vedecko-výskumnej činnosti je prezentácia získaných poznatkov a výsledkov vedecko-výskumnej činnosti či už v médiách, alebo na rôznych vedeckých a odborných podujatiach. V snahe sústrediť prezentované výsledky v prípade tohoto projektu bola vytvorená elektronická databáza publikačnej činnosti riešiteľov jednotlivých vecných etáp. Formálne zodpovedá štandardom platným pre evidenciu publikačnej činnosti v SR. Nakoľko tu existujú dva prístupy, pri rešeršovaní možno vytvárať výstupy buď podľa požiadaviek Akreditačnej komisie SR, alebo podľa požiadaviek agentúry VEGA. Formulácia požiadavky môže byť podľa mena autora, alebo podľa vecnej etapy. Výstup je v textovom formáte. Okrem toho možno z tejto databázy vytvárať klasické tematické rešerše ako z bibliografických databáz.

6. Realizačné výstupy

- 6.1 Aktualizovaná web stránka vedecko-technického projektu a špecializovanej knižnice biodiverzity. (Obrázok 1a, b)
- 6.2 Plnotextová elektronická verzia zborníka „Záchrana ohrozeného genofondu starých a krajových odrôd z rastlinných druhov na Slovensku“. (Obrázok 2a, b)
- 6.3 Databáza publikačnej činnosti riešiteľov projektu v prostredí micro CDS/ISIS podľa štandardov platných pre EPC na Slovensku (výstupy podľa zadania, textový formát) (Obrázok 3a, b)

7. Prezentácia výsledkov na vedeckých podujatiach, vo vedeckej a odbornej tlači:

- 7.1 JEDLIČKOVÁ, E.: Špecializovaná knižnica biodiverzity ako moderná hybridná knižnica. In: Poľnohospodár, roč. 46 (2001-2002), č. 10, s. 4.
- 7.2 JEDLIČKOVÁ, E.: Aktivity Slovenskej poľnohospodárskej knižnice v Nitre. In: Knižnica, roč. 3 (2002), č. 3, s. 139.
- 7.3 JEDLIČKOVÁ, E.: Slovenská poľnohospodárska knižnica v Nitre a vedecký výskum – nové skúsenosti, nové možnosti. In: Knižnica (v tlači)

11. Návrh na využitie dosiahnutých výsledkov a realizačné výstupy z riešenia problematiky

11.1 Vydanie špeciálnej bibliografie z vybraných dokumentov vo fonde špecializovanej knižnice biodiverzity (využitie elektronického katalógu knižnice biodiverzity).

11.2 Vydanie tematickej bibliografie (využitie databázy publikačnej činnosti riešiteľov).

12. Súhrn

Riešenie problematiky vecnej etapy sa aj v tomto roku sústredilo na komunikáciu informácií v elektronickom prostredí z predmetnej problematiky projektu v užšom a biologickej diverzity v širšom kontexte. Na internetovej stránke projektu sa publikovala plnotextová elektronická verzia zborníka zborník „Záchrana ohrozeného genofondu starých a krajových odrôd z rastlinných druhov na Slovensku“. Špecializovaná zbierka dokumentov budovaná už niekoľko rokov dosiahla novú, kvalitatívne vyššiu úroveň v podobe moderného hybridného informačného prostredia. Do elektronického katalógu sa spracovali dokumenty na CD-ROM nosičoch a videokazety. Súbežne s tým sa realizuje dodatočná konverzia nových záznamov do web katalógu knižnice. K elektronickému katalógu dokumentov pribudla elektronická databáza evidujúca publikačnú činnosť riešiteľov jednotlivých vecných etáp z danej problematiky v prostredí micro CDS/ISIS, ktorá zohľadňuje štandardy platné pre evidenciu publikačnej činnosti na Slovensku (Akreditačná komisia SR, agentúra VEGA). Tak elektronický katalóg ako aj databáza publikačnej činnosti by sa mohli stať základom pre prípadné publikovanie výberovej špeciálnej bibliografie a tematickej bibliografie po ukončení riešenia projektu.

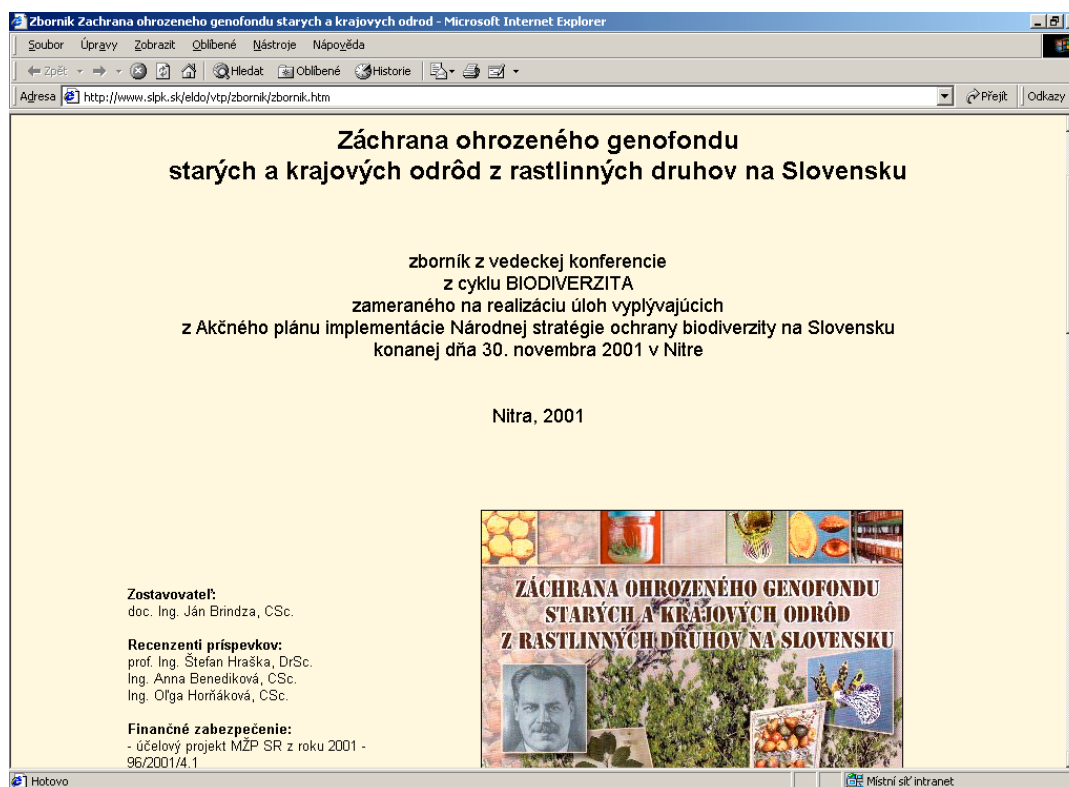
13. Kľúčové slová: špecializované zbierky dokumentov, hybridné knižnice, elektronické katalógy, internet, HTML dokumenty, elektronické informačné zdroje, evidencia publikačnej činnosti, elektronické publikovanie, e-publikovanie, plnotextové publikovanie

Obrázok 1a, b: Aktualizovaná web stránka projektu časť "Vecné etapy"

Vecné etapy projektu

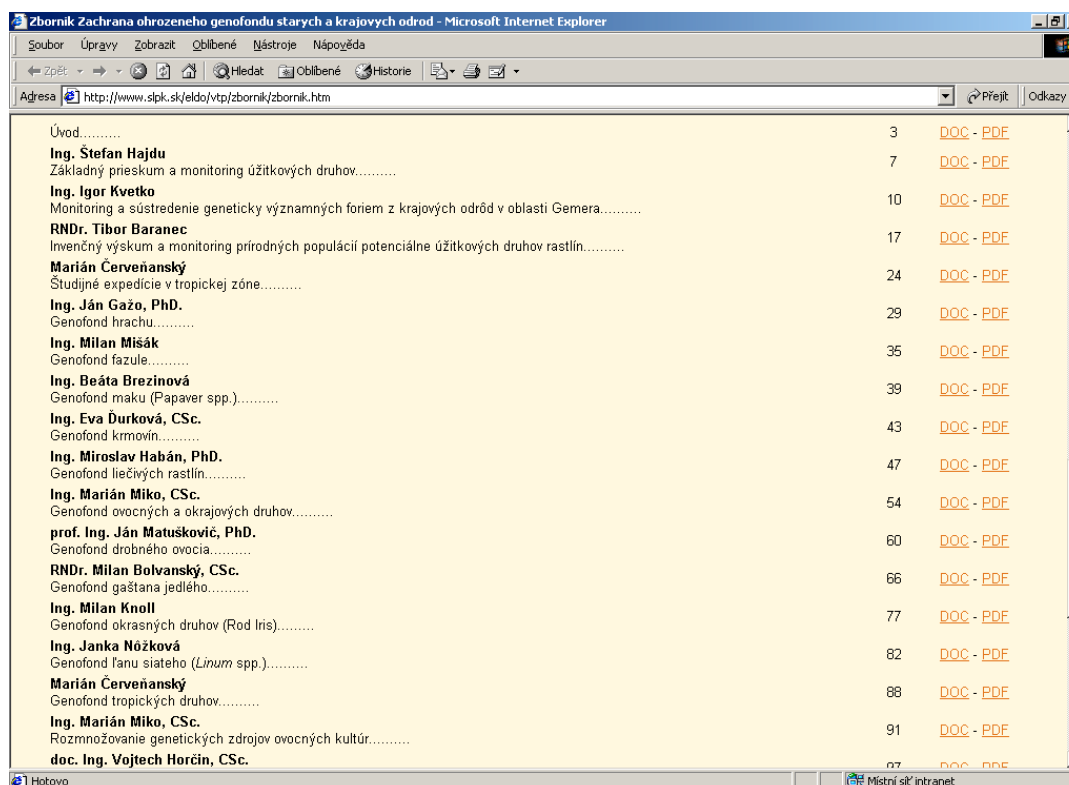
Číslo a názov VE	VE 01-02 MONITORING PŔVODNE ROZŠÍRENÉHO GENOFONDU RASTLÍN V OBLASTI GEMERA
Zodpovedný vedúci	Ing. Igor KVETKO - Stredné odborné učilište poľnohospodárske, Štítnik
Riešiteľský kolektív	Ing. Igor Kvetko - Stredné odborné učilište poľnohospodárske, Štítnik
Základné ciele	Záchrana a ochrana pôvodne rozšíreného genofondu z úžitkových druhov rastlín v oblasti Gemera Prispieť k realizácii Národnej stratégie ochrany biodiverzity v zmysle prijatých úloh medzinárodného Dohovoru o biologickej diverzite v pôsobnosti Slovenska Aktívny podiel na realizácii úloh Národného programu ochrany genofondu kultúrnych rastlín Základný monitoring a inventarizácia stavu v udržiavaní pôvodne rozšíreného genofondu úžitkových a divorastúcich druhov v katastrach 25 obcí v oblasti Gemera Odber a sústredenie základných vzoriek z genotypov rastlín pre prvotné hodnotenie na úrovni plodov a semien Základný opis stanovišťa s udržiavaných genotypov formou GPS systému pre vypracovanie mapovej dokumentácie Základná videodokumentácia s udržiavaných genotypov pre informačný systém GENOTYPDATA Odber a konzervácia vzoriek z plodov ovocných genotypov vo forme kompótov pre určenie ich senzorickej kvality Odber vzoriek z vybraných genotypov pre premnoženie za účelom ich dlhodobého uchovania Hodnotenie kolekcii genotypov z vybraných druhov na úrovni hospodárskych znakov podľa

Obrázok 2a, b: Titulná strana a obsah plnotextovej elektronickej verzie zborníka výročných

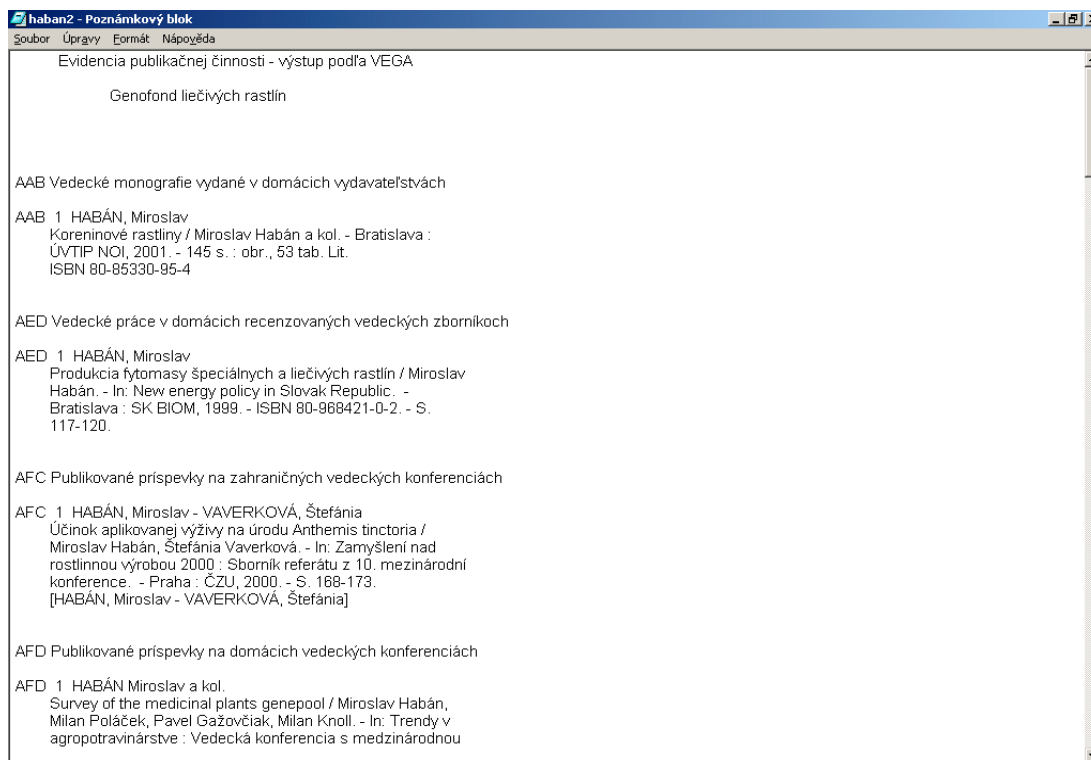

správ

Obrázok 3a, b: Výstup z databázy publikačnej činnosti pre vybranú vecnú etapu podľa typológie komisie VEGA a výstup v podobe tematickej rešerše

Obrázok 3a, b: Výstup z databázy publikačnej činnosti pre vybranú vecnú etapu podľa typológie

komisie VEGA a výstup v podobe tématickej rešerše

